

Vård- & omsorgsnämnden

Nämndsordförande: Monica Kjellman

Förvaltningschef: Susanna Kiesel

Datum: 2022-09-16

Verksamhetsberättelse delårsbokslut 2022

Innehållsförteckning

1	Viktiga händelser under 2022	4
2	Ekonomisk sammanfattning	5
3	Åtgärder för budget i balans	6
4	Mål och måluppfyllelse	7
5	Verksamhetsuppföljning	17
6	Internkontroll	30
7	Personaluppföljning	31
8	Redogörelse för övrigt miljöarbete	32
9	Framåtblick	33
10	Målbilaga	37
11	Bilaga över strategiska nyckeltal	41

I Viktiga händelser under 2022

- PWC har genomfört en granskning avseende Vård- och omsorgsnämndens styrning och kontroll hänförlig till pandemin.
- Statligt stimulansbidrag har erhållits bland annat för habiliteringsersättning, suicidprevention och för ökad kvalitet inom omsorgen för äldre.
- Byggnation av Runö gruppbostad (sex platser) startade i mars.
- Uppdraget från Kommunfullmäktige gällande seniorsportskola som startade i september.
- Nämnden har beslutat att anta "Huvudöverenskommelse om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg".
- Förvaltningen har inlett ett samverkansprojekt med "Ung Omsorg" med syftet att skapa meningsfulla möten mellan generationer och ge unga en utvecklande start i arbetslivet.

2 Ekonomisk sammanfattning

Nämndens nettokostnad för perioden uppgår till - 423 975 tkr vilket motsvarar 95 % av periodbudgeten. Per den sista augusti finns en positiv budgetavvikelse om 22 525 tkr. Anledningen till den positiva avvikelsen är att volymerna inom vård och omsorg varit lägre sedan Covid-19 pandemin och inte kommit tillbaka till volymerna som var tidigare.

Bokslutsprognosen för helåret ökar till ett överskott på 30 000 tkr jämfört med budget.

Se avsnitt "Verksamhetsuppföljning" för ytterligare info.

2.1 Delårsbokslut

Driftsredovisning (belopp i tkr)	Helår 2022				Jan-aug		
	Budget helår	Prognos helår	Budget-avvikelse	Utfall fg år	Period budget	Utfall perioden	Budget-avvikelse
Verksamhetens intäkter							
Avgifter	27 815	27 815	0	28 598	18 543	17 966	-577
Övriga intäkter	51 085	58 085	7 000	66 546	34 057	40 318	6 262
Summa intäkter	78 900	85 900	7 000	95 143	52 600	58 285	5 685
- varav interna intäkter							
Verksamhetens kostnader							
Personalkostnader	-38 388	-38 388	0	-39 193	-25 592	-25 031	561
Lokalkostnader	-43 524	-42 024	1 500	-39 912	-29 016	-27 978	1 038
Kapitalkostnader	-180	-180	0	-180	-120	-107	13
Köp av verksamhet	-630 394	-613 894	16 500	-599 856	-420 263	-409 082	11 181
Övriga kostnader	-36 164	-31 164	5 000	-34 567	-24 109	-20 060	4 049
Summa kostnader	-748 650	-725 650	23 000	-713 708	-499 100	-482 259	16 841
- varav interna kostnader							
Verksamhetens nettokostnad	-669 750	-639 750	30 000	-619 720	-446 500	-423 975	22 525

3 Åtgärder för budget i balans

Inga åtgärder har behövts genomföras då nämnden redovisar och prognostiserar ett överskott för helåret 2022.

4 Mål och måluppfyllelse

4.1 Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service

Anpassningar till de sökandes möjligheter och svårigheter görs kontinuerligt för att underlätta kontakten gällande information, kommunikation och i möten. Förvaltningen använder röstförstärkare, tolk och kommunikationstavla vid möten med brukare som kan bli hjälpta av detta.

Förvaltningen fortsätter att verka för utveckling av digital teknik, ett exempel på detta är det pågående pilotprojektet med mobila trygghetslarm i form av GPS -larm.

Nämnden har fått i uppdrag av Kommunfullmäktige i budget 2022 att se över ersättningssystemet till hemtjänstutförarna i syfte att främja kvaliteten i utförandet av tjänsten. Ersättningsystemet bör prioritera behov av hjälp och inte schabloniserad tid. Arbetet pågår och beräknas vara klart för beslut under 2023.

Socialförvaltningen svarar på inkommen förfrågan via Servicecenter inom ett dygn, hemsidan granskas och uppdateras kontinuerligt. Inom förvaltningen har medarbetare utbildats inom bemötande och kommunikation (MI) för målgruppen äldre och funktionsnedsatta.

Förvaltningen gör årligen brukarundersökningar och deltar i öppna jämförelser- "vad tycker äldre om äldreomsorgen?" och med "stöd till personer med funktionsnedsättning, LSS", resultaten redovisas i Kolada samt i helårsbokslutet.

4.1.1 Vård- och omsorgsnämnden ska vara tillgänglig och utredningar, beslut och verkställighet ska ske inom skälig tid

		Resultat-indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
—	■	NKI brukarundersökning-helhetsintryck				83 %	83 %

		Resultat-indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
—	■	Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	31	22		30	30

4.2 Österåker ska ha en ekonomi i balans

Effektiva arbetsprocesser utgör en viktig del i strävan att ha en god ekonomisk hushållning. Genom god personalkontinuitet, tydlig ansvarsfördelning och strukturerad samverkan mellan enheterna, och även mellan förvaltningarna, skapas förutsättningar för ett effektivt arbete. Exempel på samordning är också arbete som pågår inom samordningsförbundet (MIA-projektet) samt användningen av samordnade individuella planer.

Vård- och omsorgsnämndens resultatmål är att nämnden ska redovisa en budget i balans vid bokslut. Förvaltningen erbjuder insatser som tillgodoser den enskildes behov och som bedöms vara kostnadseffektiva.

Förvaltningen har effektiva utskrivningsprocesser. När brukare kommer hem från sjukhus, får de insatser i hemmet inom två dagar efter besked om utskrivning. Detta innebär att Österåkers kommun ej fått något betalningsansvar för patienter som inte kunnat tas emot i den kommunala verksamheten i samband med utskrivning från sjukhus.

Ekonomisk uppföljning och prognos genomförs varje månad med undantag för januari och juli. Nämndens budgetprognoser har varit positiva under hela året.

4.2.1 Vård- och omsorgsnämnden ska nyttja tillgängliga resurser på bästa sätt för att uppnå uppsatta mål. Nämnden ska samordna insatser, internt och med andra aktörer, för de personer som har behov av det

		Resultat-indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
—	—	Budget-avvikelse i förhållande till utfall	3,9 %	6,9 %		3,8 %	0 %
—	—	Fastställd åtgärdsplan vid eventuell budget-avvikelse	100 %	100 %		100 %	100 %
—	—	Aktuell rutin för samordning mellan social barn- och ungdomsvård och ekonomiskt bistånd, (Ja=1, Nej=0)	0	0		1	1
—	—	Aktuell rutin för samordning mellan social barn- och ungdomsvård och LSS-barn, (Ja=1, Nej=0) (- 2019)				1	1

		Resultat-indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
—	—	Aktuell rutin för samordning mellan social barn- och ungdomsvård och LSS-vuxen, (Ja=1, Nej=0) (- 2019)					

4.3 Österåker ska vara bästa skolkommun i länet

Nämnden ska utgå från barnkonventionen artikel 28, att barn har rätt till utbildning. Nämnden ska verka för att alla barn deltar i den verksamhet som anordnas av skolan för att uppfylla sin skolplikt och klara sin skolgång. Nämndens möte med barn ska därför i största möjliga mån inte ske under barnets skoltid. 75 procent av samtal med barn har skett utanför barnets schemalagda skoltid. Resterande 25 procent har förvaltningen haft små rådigheter över då det i huvudsak avsett möten som skolan eller barn- och ungdomspsykiatri (BUP) kallat till. I avvikelserna ingår även samtal med ungdomar med problematisk frånvaro och som därför inte fullföljer sin skoltid.

Utbildning ska, enligt skollagen, ges med hänsyn till barns olika behov och förutsättningar. Trots detta finns det barn som inte ges möjlighet till en fungerande skolgång. Orsakerna kan vara många och varje barns situation är unik. Frånvaro kan bero på skolans miljö men också på barnets sociala situation och på barnets fysiska och psykiska hälsa. Därför krävs oftast en samverkan mellan familj, skola och samhällets olika stödsystem såsom psykiatri, habiliteringen och socialförvaltningen, för att barnet ska få rätt stöd. Den kommunala skolan och socialförvaltningen har tagit fram en samverkansmodell vars förväntade effekter på sikt är att antalet elever med problematisk skolfrånvaro ska minska och att närvaron i skolan ska öka.

- 4.3.1 Vård och omsorgsnämnden ska utgå från barnkonventionen artikel 28, att barn har rätt till utbildning. Nämnden ska verka för att alla barn deltar i den verksamhet som anordnas av skolan för att uppfylla sin skolplikt och klara sin skolgång. Nämndens möte med barn ska därför inte ske under barnets skoltid

		Resultat-indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
—	—	Utrednings-samtal och öppenvårds-insatser ska planeras utanför skolschema-lagd tid, vilket ska mätas under mars månad varje år				100 %	100 %

4.4 Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

Brukarmedverkan är ett angeläget område för socialtjänstens utveckling. Ny kunskap och nya arbetssätt inom förvaltningen kan öka medverkan från olika brukargrupper. En brukarundersökning genomförs årligen som avser att ge svar på hur individen upplever sina kontakter och sitt stöd från socialtjänsten. Arbetet kan utvecklas ytterligare och ge ny kunskap och nya infallsvinklar samt vara ett sätt att sprida kunskap om socialförvaltningens verksamheter.

Arbetet med att säkerställa och utveckla arbetssätt som används i handläggningen fortsätter genom intern handledning och utbildning, kunskap om nya metoder samt juridisk handledning. Detta för att säkerställa en effektiv arbetsprocess och en rättssäker myndighetsutövning.

Förvaltningens arbete med att utbilda medarbetare i Individens behov i centrum (IBIC) sker kontinuerligt, arbetssättet används för att beskriva resurser, behov och mål för personer med funktionsnedsättning. Detta kan även leda till en ökad samsyn gällande bedömningar och beslut som främjar rättssäkerheten och likställighetsprincipen då beslutsunderlagen följer samma struktur.

Det sker systematiska uppföljningar som leder till att förvaltningen kan säkerställa rättssäkerhet, kostnadseffektivitet och att insatserna är evidensbaserade samt i syfte att förebygga/upptäcka välfärdsbrott.

Förvaltningen genomför intern faktagranskning i syfte att säkerställa effektiv och rättssäker handläggning. Enhetschef och gruppleddare väljer ut ett antal akter och går igenom dem och lämnar individuell feedback till handläggarna.

Nämnden har svarat på PWC-granskning av "Vård och omsorgsnämndens styrning och kontroll hänförlig till pandemin". PWC lämnade fyra rekommendationer som förbättringsområden. Nämnden har beaktat synpunkterna (Von dnr 2022/0033).

Brukarbedömningar genomförs årligen som avser att ge svar på individens upplevelser av bemötande och insatser.

Förvaltningen har en pågående nybyggnation av gruppboende enligt LSS med sex platser vid Åkers Runö. Dessa sex platser kommer att vara av fysiskt god kvalitet, varje lägenhet har takförstärkning för kommande behov av taklift och varje lägenhet får ett eget förrådsutrymme samt altan. Gruppboendet beräknas vara inflyttningsklar under första kvartalet 2023.

4.4.1 Vården och omsorgen ska ges med respekt för individens specifika behov och integritet. Individerna ska ges möjlighet att vara delaktiga. Kvalitetsmått i brukarundersökningen för funktionsnedsättning och äldre ska förbättras

		Resultat-indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
—	—	NKI hemtjänst	88 %			89 %	89 %
—	—	Brukarbedömning gruppboende LSS - Personalen pratar så brukaren förstår, andel (%)	65	71		75	75
—	♦	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	82		76	83	83

Resultatet av brukarnas helhetssyn har sjunkit vilket kan förklaras med brister i personalförsörjningen. Det finns rekryteringssvårigheter i hela landet. Andra förklaringsmodeller kan vara språksvårigheter och kompetensbrister.

4.5 Österåker ska ha en trygg miljö

Våld förekommer i alla delar av samhället och tar sig olika uttryck. Det våld som utövas mellan personer som har, eller har haft, en relation benämns *våld i nära relation*. Våldets uttryck kan vara fysiskt, sexuellt eller psykiskt men också

inbegripa försummelse. Det handlar oftast om kvinnor som blir utsatta för våld från en partner eller före detta partner. Det kan också handla om barn som lever i familjer där våld förekommer och som själva blir utsatta eller som bevittnar hur en förälder eller ett syskon blir utsatt för våld.

Det finns flera sätt att arbeta med trygghet. Ett handlar om att förbättra situationen för barn. Att hålla samtal med barn och unga är en del i barns delaktighet i ärenden och beslut som rör dem själva, vilket bland annat uttalas i barnkonventionen. Samtalet med barnet är viktigt för att kvaliteten på bedömningar, beslut och insatser ska leda till tryggare situation för barnet. När barns inställning är känt kan insatser matchas bättre mot en förändring. Samtliga medarbetare som arbetar med barn har därför genomgått utbildningen, SKRs "Samtal med barn", som består av fem halvdagars webbseminarium.

4.5.1 Vård- och omsorgsnämndens verksamhet ska präglas av rättssäkerhet baserat på bästa tillgängliga kunskap och bygga på både vetenskap och beprövad erfarenhet

		Resultat-indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
—	■	Brukarbedömning servicebostad LSS - Brukaren är aldrig rädd för något hemma, andel (%)	63	53		65	65
—	◆	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet, andel (%)	92		85	93	93

Det lägre resultatet avseende trygghet på särskilt boende kan förklaras med att det under mätperioden pågick en pandemi som bland annat innebar besöksförbud med förlusten att inte få träffa sina anhöriga samt ökad risk för smitta.

4.6 Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka

Socialförvaltningen ingår i en arbetsgrupp för implementering av kommunens miljö- och klimatprogram som beslutades av Kommunfullmäktige i mars (Dnr. KS 2021/0247) och som leds av kommunens hållbarhetsstrateg. Förvaltningen har tagit fram miljömål till verksamhetsplanen 2023 i syfte att bidra till

måluppfyllelsen. Ett av målen är att minska miljöpåverkan vid upphandling. Nämndens verksamhet utgörs dels av personal inom förvaltningen och dels av tjänster köpta av externa utförare. Genom att vid upphandlingar ställa krav som syftar till att minska en negativ miljöpåverkan har nämnden en möjlighet att bidra till måluppfyllelse av kommunens miljö- och klimatprogram, främst mål nr 5 "Ett Österåker med cirkulär ekonomi". För att kunna ställa miljö- och klimatkrav krävs ökad kunskap avseende miljöpåverkan varför förvaltningen planerar för internutbildning av berörda medarbetare.

För att minska den miljöpåverkan som sker inom förvaltningen är nämndens ambition att hålla antalet miljöpåverkande resor på en fortsatt låg nivå till förmån för digitala möten.

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Människors hälsa påverkas av ekonomiska, ekologiska och sociala faktorer. För att skapa förutsättningar för människors grundläggande välbefinnande arbetar två av förvaltningens medarbetare (totalt 25% av heltid) inom projektet MIA Vidare. Tillsammans med personal från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan arbetar man med att motivera deltagare till aktiviteter inom MIA Vidare Roslagen eller aktiviteter inom respektive myndighet. Förvaltningens personalresurser finansieras av Samordningsförbundet Roslagen och via medel från Europeiska socialfonden (ESF). MIA Vidare Roslagen är ett delprojekt i det länsövergripande MIA (Mobilisering Inför Arbete). Fram till år 2022 beräknas att cirka 330 personer i Roslagen har fått stöd att närma sig arbetsmarknaden. Totalt har 10 personer boende i Österåker deltagit under 2022.

4.6.1 Vård- och omsorgsnämndens insatser ska ges med respekt för individens specifika behov och integritet. Individen ska ges möjlighet att vara delaktig

		Resultat-indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
—	■	Nämnden ska samverka med FK och AF inom ramen av Samordnings-förbundet för att erbjuda aktiviteter som ökar den enskildes förutsättningar till god hälsa. Antalet deltagare bosatta i Österåker ska redovisas.				10	10

4.7 Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar

Vård- och omsorgsnämndens verksamhet utgörs dels av personal inom förvaltningen och dels av tjänster som köps av externa utförare eller beställs av Kommunstyrelsens produktionsutskott. Förvaltningen deltar i kommunens övergripande arbete med hållbar utveckling inom ramen för Agenda 2030.

Förvaltningen ställer krav i upphandlingar som syftar till att minska negativ miljöpåverkan, på så sätt har Vård- och omsorgsnämnden en möjlighet att bidra till måluppfyllelse av kommunens miljömål.

För Vård- och omsorgsnämndens målgrupper finns det behov av en god framförhållning i planering av nya bostäder. För personer med funktionsnedsättningar kan det uppstå en bostadsbrist. Under året sker en nybyggnation av en ny gruppboende för målgruppen LSS med sex platser vid Runö.

4.7.1 Vård- och omsorgsnämnden ska bidra till social hållbarhet vid befolkningsökning utan att den ekonomiska utvecklingen relativt sett ska öka

		Resultat-indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
—	■	Nettokostnads-avvikelse LSS, (%)	-2	1		-2	-2
—	■	Nettokostnads-avvikelse äldreomsorg, (%)	-15	-19		-1	-1
—	■	Nettokostnads-avvikelse äldreomsorg, miljoner kronor	-62	-84		-4	-4

5 Verksamhetsuppföljning

Per den sista augusti 2022 har Vård- och omsorgsnämnden ett totalt överskott om 22 525 tkr jämfört med budget.

Nämnder och staber har ett budgetöverskott på 151 tkr jämfört med budget och beror på lägre övriga kostnader.

Särskilt boende har en positiv budgetavvikelse jämfört med budget på 1 736 tkr. Anledningen till överskottet är att volymen inom särskilt boende haft lägre övriga kostnader är beräknat. Antalet särskilt boendeplatser budgeterades till 278 platser men i augusti var antalet belagda platser 290, men snittet för året är 278.

Hemtjänsten har ett överskott på 6 344 tkr jämfört med budget, då antalet utförda hemtjänststimmar varit lägre än budgeterat och är lägre än föregående år. Övrig äldreomsorg har ett överskott på 965 tkr jämfört med budget, beroende på lägre beläggning på korttidsplatser.

Administrativa enheten för äldreomsorg har ett överskott på 466 tkr jämfört med budget då övriga kostnader och personalkostnader är lägre än budgeterat.

LSS Vuxna har ett överskott på 3 952 tkr jämfört med budget. Anledningen är att kostnader för assistans och LSS Boende varit lägre än budgeterat.

Psykiatri vuxna har ett överskott på 2 794 tkr jämfört med budget med anledning av mindre antal personer i behov av boende och lägre antal SoL-insatser. Administrativa enheten för vuxna har ett överskott om 325 tkr jämfört med budget med anledning av lägre personalkostnader och övriga kostnader än budgeterat.

Enheten övriga barn och ungdom har ett överskott på 2 956 tkr med anledning av lägre kostnader för korttidsvistelse /ledsagning/ avlösning än budgeterat. LSS Barn har ett överskott på 2 358 tkr jämfört med budget, med anledning av lägre kostnader för assistans och lägre antal boendeplaceringar än budgeterat. Administrativa enheten för barn och unga har ett överskott på 204 tkr jämfört med budget med anledning av lägre personalkostnader och lägre övriga kostnader än budgeterat.

Slutligen har Personligt ombud ett överskott på 274 tkr jämfört med budget med anledning av lägre personalkostnader och lägre övriga kostnader än budgeterat.

5.1 Verksamhetsuppföljning - delårsbokslut

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	Helår				Januari-Augusti		
	Budget 2022	Prognos 2022	Budget - avvikelser	Utfall 2021	Period-budget	Utfall perioden	Budgetavvikelse
Nämnd och staber	-22 102	-22 102	0	-21 369	-14 735	-14 584	151
Särskilt boende	-204 271	-204 271	0	-181 125	-136 181	-134 444	1 736
Hemtjänst	-118 005	-108 005	10 000	-110 658	-78 670	-72 326	6 344
Övrig äldreomsorg	-23 207	-22 207	1 000	-21 521	-15 471	-14 507	965
Admin äldreomsorg	-13 317	-12 817	500	-12 651	-8 878	-8 412	466
LSS vuxna	-181 377	-176 377	5 000	-176 582	-120 918	-116 966	3 952
Psykatri vuxna	-44 656	-39 656	5 000	-37 317	-29 771	-26 977	2 794
Admin vuxenstöd	-10 495	-9 995	500	-9 786	-6 997	-6 672	325
LSS barn	-22 799	-19 799	3 000	-21 582	-15 199	-12 841	2 358
Övrigt barn och ungdom	-24 399	-19 899	4 500	-20 906	-16 266	-13 310	2 956
Admin barn och ungdom	-3 716	-3 716	0	-3 675	-2 477	-2 273	205
Personligt ombud	-1 405	-905	500	-1 392	-937	-663	274
Verksamhetens nettokostnad	-669 750	-639 750	30 000	-619 720	-446 500	-423 975	22 525

5.2 Nämnd

Vård- och omsorgsnämnden fullgör kommunens ansvar när det gäller att tillgodose behoven av vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), med undantag för själva driften.

Vård- och omsorgsnämnden är en kundvals nämnd med ansvar för myndighetsutövning, beställning och finansiering av verksamheten, uppföljning av kvaliteten i verksamheten och de utförda insatserna.

Vård- och omsorgsnämnden har haft sju nämndsammanträden till och med augusti.

5.3 Förvaltningsstöd

Socialförvaltningen leds av socialdirektören. Förvaltningens sakkunniga, utredare, medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR), medicinsk ansvarig sjuksköterska (MAS) samt förvaltningens administrativa stödfunktioner finns samlade i en enhet, enheten för förvaltningsstöd. Enheten arbetar med både Vård- och omsorgsnämndens och Socialnämndens verksamheter.

5.3.1 Hälso- och sjukvård

Uppföljning av hälso- och sjukvård inom kommunens ansvarsområde pågår genom verksamhetsbesök med fokus på att säkerställa att verksamheten driver ett aktivt patientsäkerhetsarbete och att kravet på god och säker vård uppfylls enligt aktuella lagar, föreskrifter och förordningar. Uppföljningen kommer att redovisas till nämnden separat.

Extern läkemedelsgranskning sker årligen, MAS deltar vid granskningen och inhämtar granskningsprotokollet samt följer upp eventuell handlingsplan.

Utredningar enligt lex Maria hanteras av respektive verksamhet. Nämnden informeras löpande. Under våren har två rapporter om lex Maria upprättats.

Den ena rapporten rör egenregin och bedömdes enligt utredningen som en allvarlig vårdskada på grund av felmedicinering, varför den rapporterades till IVO som meddelat att de avslutar ärendet och kommer inte att vidta några ytterligare åtgärder. Enligt IVO framstår vårdgivarens slutsatser om uppdatering av läkemedelshanteringen som en rimlig åtgärd.

Den andra rapporten rör Attendos verksamhet. Det upprättades en utredning för lex Maria, med bedömningen att det kunde blivit en allvarlig vårdskada på grund av felaktig medicinsk bedömning som även dröjde. Verksamheten har vidtagit åtgärder för att öka säkerheten kring medicinska bedömningar och inväntar återkoppling från IVO.

5.3.2 Beställningar och avtal

Ny beställning har lämnats till produktionsförvaltningen för Runö gruppbostad.

Följande upphandlingar har skett under året;

- Bemanningstjänster, upphandlingen omfattar att tillhandahålla konsulter till socialförvaltningen i Österåkers kommun
- Trygghetslarm, ny leverantör är Camanio AB

5.3.3 Synpunkter och klagomål, lex Sarah och ej verkställda beslut

Inkomna klagomål och synpunkter samt övrigt som rapporteras utgör värdefull information och underlag i förvaltningens och utförarnas kvalitetsarbete. De privata utförare som kommunen anlitar, liksom verksamheter inom Kommunstyrelsens produktionsutskott, hanterar och åtgärdar sina klagomål, synpunkter och rapporter lex Sarah samt lex Maria. Dessa rapporteras skyndsamt till förvaltningen.

Rapporter enligt lex Sarah delges Vård- och omsorgsnämnden för kännedom och redovisas nedan

Antal synpunkter och klagomål som har inkommit under året;

- särskilt boende 29 stycken
- hemtjänst 70 stycken
- funktionsnedsättning 9 stycken
- natthemtjänst 0 stycken
- larm 3 stycken
- förvaltningens myndighetsutövning, 1 stycken gällande äldreomsorg och 5 stycken gällande Vuxenstöd.

Äldreomsorgs klagomål handlar bland annat om personalens bemötande och beteende tex. rökning, felparkering, uteblivna och försenade besök, bristande information, brister i utförd hjälp och synpunkter på schemaläggning.

Funktionsnedsättnings klagomål handlar om brister gällande information, bemötande, planering, tillsyn och andra brukares utåtagerande beteende vilket skapar en otrygg miljö, bemanning och utbud av aktiviteter.

Synpunkter och klagomål på myndighetsutövningen inom enheten för vuxenstöd handlar om handläggningstid, missnöje med handläggare efter avslagen ansökan samt missnöje med valet av boende.

Under året har det rapporterats ett icke verkställt beslut gällande särskilt boende där personen erbjudits en plats men tackat nej samt 11 avbrutna verkställigheter efter beslut om särskilt boende och hemtjänst, dessa beror främst på pandemin. Gällande hemtjänst har tio beslut ej verkställts främst på grund av att sökanden har av sagt sig insatser. Ett beslut om dagverksamhet har inte verkställts på grund av sjukhusvistelse.

Inom LSS rapporterades två ej verkställda beslut om bostad med särskild service för vuxna då sökandena tackat nej till erbjuden plats. För sex beslut om samma insats rapporterades avbruten verkställighet då två av de sökande tackat nej och två inväntades det svar ifrån vid rapporteringstillfället. Två beslut verkställdes kort efter rapporteringen.

Vid klagomål på hälso- och sjukvård ska patienter i första hand vända sig direkt till vårdgivaren. Patienter kan kontakta patientnämnden för stöd i kontakt med vårdgivaren.

5.4 Äldreomsorg

Verksamheten omfattar stöd, service och omvårdnad i det egna hemmet (hemtjänst) för personer oavsett ålder. Särskilt boende, korttidsboende avser omsorg dygnetrunt utanför det egna hemmet där även hälso- och sjukvårdsinsatser ingår.

Handläggarna som arbetar med äldre frågor genomgår en utbildning "Den äldre människan med demenssjukdom i ett socialt perspektiv, 7,5 hp" medarbetare som fullföljer kurs med godkänt studieresultat tituleras biståndshandläggare med Silviahemsdiplom. Utbildningen innehåller bl.a. biståndshandläggarens

funktion, uppdrag i mötet med personen med demenssjukdom, närstående och vårdaktörer, det friska och sjuka åldrandet samt komplexa vård- och omsorgssituationer

5.4.1 Insatser

Särskilt Boende

Budgeterat är 278 plaster vilket är lika med snittet under januari-augusti. I augusti hade kommunen 290 platser och nämnden har haft en volymökning under året.

Antal kunder i särskilt boende												
År	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
2020	278	276	277	276	271	265	272	269	273	262	248	245
2021	245	249	249	251	250	254	256	263	258	256	263	267
2022	269	271	274	278	279	282	285	290				

Nedan tabell som visar åldersspann och om de boende varit från kommunen eller är inflyttad från annan kommun

Särskilt boende månadsredovisning aug 2022	< 65	65-79	80-89	>90	Totalt
Kommuninnevånare, dvs från Österåkers kommun	1	70	111	74	256
Inflytt via Sol 2:8, dvs från annan kommun som inte betalar	0	5	9	6	20
Brukare som flyttat till annan kommun via Länsöverenskommelse som Österåkers kommunen betalar	0	5	6	3	14
Länsöverenskommelse från annan kommun som annan kommun betalar	0	8	10	3	21

Belägningsgraden för betalande dygn särskilt boende i augusti var avrundat 100 % totalt.

Enhet	Dygn	Belägningsgrad
Solskiftet	0	100%
Vårdbo	6	99%
Enebacken	29	99%
Totalt	35	99%

Totalt tomdygn betalande vs ej betalande:

Enhet	tomdygn betalar
Solskiftet	0
Vårdbo	6
Enebacken	29

Enhet	tomdygn betalar
Totalt	35
Enhet	tomdygn betalar ej
Solskiftet	262
Vårdbo	38
Enebacken	496
Total	796

Hemtjänst

När det gäller hemtjänsten för januari-augusti ligger utförd tid på 76,0 % ackumulerat av beställd tid vilket är lägre än föregående år. Ingen volymtillväxt har skett under året och volymen ligger under föregående års volym.

Utförd tid i timmar 2022 hemtjänst	Jan	Mars	Maj	Juli	Aug	Ack 2022	Ack 2021
TOTALT EGENREGI UTFÖRDA	1731	1906	2023	1971	1897	14986	20934
TOTALT EGENREGI BESTÄLLDA	2161	2403	2483	2342	2305	18375	24274
% UTFÖRDA / BESTÄLLDA	80,1%	79,3%	81,5%	84,2%	82,3%	81,6%	86,2%
TOTALT EXTERNA UTFÖRDA	18187	18851	17758	16625	17406	142065	225803
TOTALT EXTERNA BESTÄLLDA	25831	25128	23551	22503	23002	188215	286254
% UTFÖRDA / BESTÄLLDA	70,4%	75,0%	75,4%	73,9%	75,7%	75,5%	78,9%
TOTALT HELA KOMMUNEN UTFÖRDA	19918	20757	19781	18596	19303	157051	246737
TOTALT HELA KOMMUNEN BESTÄLLDA	27992	27531	26034	24845	25307	206590	310528
% UTFÖRDA / BESTÄLLDA	71,2%	75,4%	76,0%	74,8%	76,3%	76,0%	79,5%
Utförda tid fördelning							
ANDEL EGEN REGI	8,7%	9,2%	10,2%	10,6%	9,8%	9,5%	8,5%
ANDEL EXTERNA	91,3%	90,8%	89,8%	89,4%	90,2%	90,5%	91,5%

Utförd tid i timmar 2022 hemtjänst	Jan	Mars	Maj	Juli	Aug	Ack 2022	Ack 2021
Antal kunder med hemtjänst (ej avlösning, ledsagning)							
2022 hemtjänst kunder(ej avlösning, leds)	Jan	Mars	Maj	Juli	Aug		
Antal Kunder månad	587	592	569	568	588		
tim/månad utförda per kund	34	35	35	33	33		
tim/månad/ beställda per kund	48	47	46	44	43		

Kosttidsvistelse

Korttidsvistelse har varierat stort under året på de 18 platser som finns. Mycket få individer har varit inlagda delvis, men snittet under året beräknas bli 12 platser.

5.5 Barn och unga

Verksamheten omfattar stöd till barn och unga med funktionsnedsättning inom ramen för SoL och LSS.

Samtliga medarbetare är sedan våren 2022 utbildade i "Individens behov i centrum" (IBIC), ett arbetssätt som kan användas i socialtjänsten för att beskriva resurser, behov och mål för personer med behov av stöd i det dagliga livet. IBIC ger stöd till att formulera nuläge och mål, med fokus på de individuella behoven.

5.5.1 Insatser

Personlig assistans enligt LSS och SFB

Personlig assistans Barn och ungdom	Utfall	Utfall	utfall
	2022	2021	2020
Antal personer enligt SFB	10	11	14
Antal personer enligt LSS	8	7	8

Ökningen av ärenden till kommunen av ansökningar om personlig assistans enligt LSS har, jämfört med för några år sedan, stannat av något sedan Försäkringskassan började göra mer strikta bedömningar.

Boende Barn

Antalet barn i LSS-boende var åtta i augusti och är lägre än tidigare år då volymerna varit runt 10 stycken.

Korttidsvistelse

Volmen inom korttidsvistelse har minskat sedan Covid-19. Under augusti låg volymerna på 200 dygn/månad.

5.6 Vuxenstöd

Verksamheten omfattar omsorg om personer med psykisk funktionsnedsättning enligt SoL och omsorg enligt LSS för vuxna personer.

Projektet Mobilisering inför arbete (MIA) pågår, detta drivs av Samordningsförbundet Södra Roslagen och syftar till att stödja individer med behov av samordnat stöd och rehabilitering för att de ska kunna närma sig arbetsmarknaden. Projektet är finansierat av Europeiska Socialfonden (ESF) och samordningsförbunden i Stockholms län.

5.6.1 Insatser

Boende Vuxna

I kommunen finns tretton bostäder med särskild service enligt LSS i form av gruppboende och servicebostäder som drivs på uppdrag av Vård- och omsorgsnämnden. Verksamheterna har olika inriktning anpassad till olika målgrupper. Totalt betalar nämnden för 134 platser i augusti varav 89 platser internt och 45 från extern part. Volymerna har minskat med åtta platser jämfört med 2021.

LSS-boende Vuxna	Utfall	Utfall	Utfall
	2022	2021	2020
Antal personer i Boende Vuxna	134	142	144
-varav egen regi	89	100	100
-varav extern regi	45	42	44

Tomplatserna har varierat under året men varit något fler än vanligt då brukare har avlidit. Planering finns löpande för vem som ska erbjudas platsen beroende på behov. I augusti fanns fem stycken tomplatser totalt på Oppsättra, Smedby och Bergsättra.

Enhet Boende	Tomma platser
Oppsättra	1
Smedby	3

Enhet Boende	Tomma platser
Bergsättra	1
Totalt	5

Daglig verksamhet

Det finns två utförare av daglig verksamhet från den 1 juni 2019 då Funkisgruppen startade sin verksamhet och kundvalet inom kommunen för första gången hade en extern utförare. Funkisgruppen hade i augusti 2022 30 brukare. Kommunens egen regi bedriver flera olika dagliga verksamheter runt om i kommunen och har 170 brukare. Ytterligare 20 brukare har daglig verksamhet verkställd utanför kommunen.

Ett ettårigt statligt stimulansbidrag till habiliteringsersättning har rekviderats från Socialstyrelsen. Syftet med stimulansbidraget är att höja dagpenningen för dem som deltar i daglig verksamhet alternativt att bibehålla den nivå som erhöles med hjälp av tidigare års stimulansbidrag

Personlig assistans enligt LSS och SFB

Personlig assistans vuxenstöd	Utfall	Utfall	Utfall
	2022	2021	2020
Antal personer enligt SFB	39	42	44
Antal personer enligt LSS	16	18	15

Ökningen av ansökningar till kommunen om personlig assistans enligt LSS har stannat av något jämfört med för några år sedan när Försäkringskassan började göra mer strikta bedömningar. Inflödet av nya ärenden är relativt stabilt men kostnaderna kan variera kraftigt beroende på brukares varierande behov. Personlig assistans enligt LSS och SFB har minskat under året.

Kommunalt bostadstillägg

I tabellen nedan redovisas statistik för kommunalt bostadstillägg som infördes från 1 juli 2015. Antalet personer som får kommunalt bostadstillägg har legat stabilt under året, men minskat senaste månaderna. Till augusti har en minskning skett, två utflyttade från kommunen, två avlidna samt två som ej har återsökt på nytt. Ett avslag har skett under året.

Kommunalt bostadstillägg	jan-22	feb-22	mar-22	apr-22	maj-22	jun-22	jul-22	aug-22
Antal beviljade, totalt	60	60	61	60	60	58	55	53

Kommunalt bostadstillägg	jan-22	feb-22	mar-22	apr-22	maj-22	jun-22	jul-22	aug-22
Antal avslag, totalt	0	0	0	0	0	1	1	1
Belopp per månad	74 553 kr	73 645 kr	74 553 kr	76 722 kr	76 722 kr	74 324 kr	69 124 kr	66 371 kr

5.7 Personligt ombud

Målgruppen är vuxna personer i Österåkers kommun som till följd av psykisk ohälsa har, eller riskerar att få, långvariga och allvarliga psykiska funktionsnedsättningar. Österåkers kommun har fått statsbidrag 2022, vilket motsvarar tre årsarbetare enligt fastställd beräkningsgrund. Verksamheten syftar till att brukare ska få möjlighet att leva ett självständigt liv, ombuden arbetar på den enskildes uppdrag och är fristående från myndighet och vårdgivare. Verksamheten är frivillig och kostnadsfri för brukaren.

5.8 Anhörigstöd

Syftet med anhörigstöd är att informera, stödja och vägleda anhöriga utifrån deras närståendes behov av stöd. Det finns olika aktiviteter som föreläsningar och anhöriggrupper som även erbjuds digitalt. Samverkan sker med nordostkommunerna och erbjuder gemensamma föreläsningar och digitala sammankomster. Genom anhöriggrupperna får deltagarna möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter och få stöd av varandra.

5.9 Syn och hörsel

Syn- och hörselinstruktören har till syfte att bidra till att personer med syn- eller hörselnedsättningar kan uppnå ökad självständighet. Ett annat syfte är att tjänsten ska utbilda och ge råd till personal inom äldreomsorgen och annan omsorgspersonal för att höja kompetensen. Syn- och hörselinstruktören har sin hemvist på mötesplatsen Fyren och uppdraget är formulerat i en beställning till produktionsförvaltningen.

5.10 Strategiska nyckeltal

5.10.1 Hemtjänst

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Antal kunder, hemtjänst	616	610	590	580	585	638
Hemtjänst, pris/utförd timme	428	437	443	459	459	459
Hemtjänst, utförda timmar, dag och kväll	255 000	255 520	246 737	160 000	245 000	260 000
Timmar hemtjänst, egen regi	9%	8%	8%	8%	8%	8%

5.10.2 Särskilt boende

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Särskilt boende, snittkostnad/dygn	1 954	1 993	2 023	2 094	2 094	2 094
Särskilt boende, årsplatser	279	267	256	278	284	278
Belägningsgrad	99%	99%	99%	99%	99%	99%
Korttidsplatser, antal dygn	5 840	4 000	3 859	4 380	4 380	5 540
Korttidsplatser, snittkostnad/dygn	2 232	2 276	2 300	2 346	2 346	2 346

5.10.3 Funktionsnedsättning

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Boende, antal vuxna egen regi	100	96	91	89	91	98
Boende, antal vuxna extern regi	43	43	41	45	45	45
Boende, antal barn	11	6	10	8	8	8
Daglig verks. enl. LSS, antal personer	179	180	193	200	200	190
Korttidsvistelse, antal dygn	4 104	3 600	2 160	2 704	2 704	3 704
Korttidstillsyn, antal barn	30	22	20	20	20	26

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Personlig assistans LSS, vuxna	15	17	15	16	16	15
Personlig assistans LSS, barn	8	7	7	8	8	15
Personlig assistans SFB, vuxna	45	44	42	39	40	44
Personlig assistans SFB, barn	14	10	11	10	11	12

6 Internkontroll

För att alla medarbetare ska kunna leva upp till högt ställda krav på saklighet och opartiskhet i arbetet har förvaltningen rutiner för hur medarbetarnas egna eller anhörigas ärenden ska hanteras.

Loggningskontroll i verksamhetssystemet avseende medarbetares och utförarnas informationssökningar görs en gång per månad. Inga avvikelser eller obehöriga sökningar har upptäckts

Förvaltningen har inte identifierat några oegentligheter under verksamhetsåret vad det gäller:

- risk för jäv eller korruption
- registerförteckningar
- löneutbetalningar
- uppgifter som levereras i statistiksyfte
- kontroll av direktupphandlad verksamhet

Kontrollmomenten nedan är de generella som gäller för alla nämnder och tas fram av budget- och kvalitetsenheten.

Id*	Kontrollmoment:	Metod:	Periodicitet
Cent1a	Kontroll att intäkter och kostnader är korrekt konterade		8 ggr/år
Cent1b	Kontroll inför inlämning av Räkenskapssammandrag (RS)		1 ggr/år
Cent2	Kontroll av upprättandet av registerförteckningar		Minst 1 ggr/år
Cent3	Kontroll av löneutbetalningar		1 ggr/mån
Cent4	Kontroll av uppgifter som levereras i statistiksyfte		Minst 1 ggr/år

Under år 2022 till och med augusti finns inga avvikande iakttagelser att rapportera.

7 Personaluppföljning

7.1 HR

7.1.1 Antal anställda

Nyckeltal	Utfall Delår 2020	Utfall Helår 2020	Utfall Delår 2021	Utfall Helår 2021	Utfall Delår 2022
Antal årsarbetare, tillsvidareanställda, 31 dec respektive 31 aug	42,5	41,5	42	42	42
Antal årsarbetare, tidsbegränsad anställning, 31 dec respektive 31 aug	2	2	0	0	1
Antal anställda med månadslön, 31 dec respektive 31 aug	45	44	42	42	43

7.1.2 Sjukfrånvaro

Nyckeltal	Utfall Delår 2020	Utfall Helår 2020	Utfall Delår 2021	Utfall Helår 2021	Utfall Delår 2022
Sjukfrånvaro, per helår respektive jan-juni vid delår	8,9	7,2	3	2,6	5,9
Andel av sjukfrånvaron som är långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	40	47	19	15	45
Andel av sjukfrånvaron som är korttidsfrånvaro	60	53	81	85	55

Sjukfrånvaron för delåret 2022 har ökat till 5,9 jämfört med utfallet 2,6 för 2021 vilket kan förklaras med en ökad långtidsfrånvaro.

8 Redogörelse för övrigt miljöarbete

Nämnden har tagit fram en verksamhetsplan för 2023 som bidrar till miljö- och klimatprogrammets mål, utifrån nämndens grunduppdrag och förutsättningar. Förvaltningen har utsett en miljörepresentant som deltar i kommunens miljögrupp. Under hösten ska förvaltningen ta fram rutiner för att regelbundet ta upp interna miljöfrågor och för att säkerställa att medarbetarna har god kunskap om kommunens miljörutiner som berör verksamheten t.ex. upphandlingsriktlinjer och resepolicy.

Inom förvaltningens verksamhet i Alceahuset bedrivs ett praktiskt miljöarbete i mindre skala. På varje enhet finns möjlighet till sopsortering, tillgänglig teknik för att delta digitalt i möten, genomföra vårdplaneringar på distans och att delta i webbutbildningar.

9 Framåtblick

Även om äldres hälsa har förbättrats kommer äldre personers behov av vård och omsorg öka kraftigt de kommande åren. Samtidigt väntas konkurrensen om arbetskraften bli ännu tuffare. Det gör att vården och omsorgen av äldre står inför stora rekryteringsutmaningar.

Ett långsiktigt förändringsarbete för att anpassa äldreomsorgen till den demografiska och tekniska utvecklingen pågår. För att bibehålla en äldreomsorg av god kvalitet måste tillgången till personal med rätt kompetens säkras. Äldreomsorgens personal behöver erbjudas en attraktiv arbetsplats som tillvaratar och odlar deras yrkesprofession.

Österåkers kommuns befolkning bedöms öka stadigt och ökningen prognostiseras fortsätta. En viss ökning av inflyttade äldre kan ske vid nybyggnation av bostäder. Den huvudsakliga ökningen inom åldersgrupperna 65 år och äldre sker genom att personer som redan bor i kommunen bor kvar och blir äldre. Målgruppen för äldreomsorg (över 65 år) beräknas öka med drygt 200 personer under 2023, där personer åttio år och äldre står för ökningen.

Digitalisering

Välfärdssektorn står inför en digitalisering som kan innebära stora möjligheter. Med hjälp av välfärdsteknik som till exempel sensorer eller applikationer på mobiler och surfplattor som påminner eller ger stöd, kan äldre och personer med funktionsnedsättning få ökad trygghet, vara mer delaktiga, självständiga och därigenom uppnå en god livskvalitet.

De välfärdstekniska lösningarna ska inte ersätta det mänskliga mötet inom omsorgen, men de kan ge bättre förutsättningar för verksamheter att disponera sina resurser. Rutinmässiga uppgifter kan till viss del ersättas av tekniska lösningar och bidra till "mindre spring" och mer möten med brukaren. Välfärdsteknik kan också bidra till bättre arbetsmiljö för utförarnas personal. Genom att ge personalen mer tid, och mer flexibilitet i utförandet kan tekniken bidra till att minska stress.

Trygghet och kvalitet

I många avseenden är god kvalitet kopplad till att personalen hos utförarna ska vara kvalificerade, kompetenta och tillräckligt många. För att långsiktigt säkra tillgången till personal måste attraktiviteten i yrket öka. Personal- och kompetensförsörjningsarbetet kan inte bara ta sikte på att attrahera och rekrytera ny personal. Det måste även handla om att ta tillvara på den fulla potentialen hos de som redan är anställda. I detta hänseende behöver upphandlingsunderlagen ha tydliga krav på arbetsmiljön för utförarnas personal t.ex. med antalet personer som omsorgspersonalen hjälper under en arbetsdag, att fler arbetar heltid och rätten till fortbildning.

Förvaltningen kommer att bidra till Agenda mål nr 8 "Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt" genom att vid upphandlingen främja anständiga arbetsvillkor vid köp av varor och tjänster. Förvaltningen kommer även att

bidra till mål nr 12, ”Hållbar konsumtion och produktion” genom att vid upphandling främja anständiga arbetsvillkor för varor och tjänster som köps in. Förvaltningen ska öka kunskapen för hållbarhet i upphandling, följa upp leverantörer och samarbeta för att ligga i framkant. Förvaltningen ska när det är möjligt nyttja ramavtal från SKR som är ett bra sätt att effektivisera upphandlingen och ställa relevanta hållbarhetskrav.

Kostnadsdrivande faktorer

Det som påverkar nämndens verksamheter i kostnadsdrivande riktning är; ökad psykisk ohälsa, ökad livslängd, allt svårare villkor på bostadsmarknaden och sämre förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att löne-arbeta. Dessa trender kommer att ge effekter på både kort och lång sikt.

Antalet personer med funktionsnedsättning antas öka ungefär i samma takt som befolkningen. De föreslagna förändringarna i Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kan komma att bidra till en ökning av personer som uppfyller kraven för insatser inom LSS vilket kommer att påverka nämndens kostnader.

Behovet av bostäder till särskilda grupper

Det finns behov av bostäder med särskild service enligt LSS för att kunna tillgodose behoven och erbjuda boendelösningar med kvalitet för målgruppen. När underskott på boende uppstår innebär det ett ökat behov av köp av boende utanför kommunen, vanligtvis till höga kostnader. Boendeprognosen kommer att revideras under 2022.

Särskilt boende

Från 2018 till halvåret 2022 har det inte funnits någon väntetid för inflyttning till särskilt boende. Efterfrågan av plats på särskilt boende har ökat något. Förvaltningen förutspår att efterfrågan av plats på särskilt boende kommer att efterfrågas till samma nivåer som innan pandemin.

Hemtjänst

Behovet av insatsen hemtjänst har ökat i takt med befolkningsutvecklingen, ökningstakten förväntas bestå.

Dagverksamhet

Omsorgsinsatser såsom dagverksamhet beräknas öka med befolkningsutvecklingen i gruppen 65 år och äldre.

Anslagsfinansierad verksamhet

Efterfrågan på de anslagsfinansierade verksamheterna trygghetslarm, nattpatrull och träffpunkter beräknas öka med befolkningsutvecklingen.

Socialtjänstlagen

Det har under flera år aviserats om arbetet med en ny socialtjänstlag och slutbetänkandet ”Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)”, bereds nu i Regeringskansliet. Om det fattas beslut om en ny socialtjänstlag kommer det ha betydelse för nämndens arbete. I betänkandet föreslås bland annat att socialtjänsten ska tydliggöra inriktningen mot förebyggande insatser

och att kommunen ska få möjlighet att tillhandahålla insatser utan biståndsbeslut. Sammantaget skulle förslaget till en ny socialtjänstlag innebära en omställning av nämndens arbetssätt och metoder.

Avseende målgruppen äldre har det i socialtjänstlagen införts ett krav på att den som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte bedöms vara onödigt. I Österåkers kommun är detta krav redan implementerat.

Det finns även förslag till ändringar i socialtjänstlagen som bland annat innebär att nämnden kan få rätt att använda digital teknik när bistånd ges i form av hemtjänst eller i särskilt boende. I förvaltningen pågår ett strategiskt arbete med välfärdsteknik, ett exempel är pilotprojektet med GPS-larm.

Ett förslag finns om en äldreomsorgslag som ska komplettera socialtjänstlagen med särskilda bestämmelser om vård och omsorg om äldre. Lagen föreslås träda i kraft 1 januari 2024. Tanken med lagförslaget är att skapa förutsättningar för äldre personer och deras närstående att vara mer delaktiga och utöva självbestämmande i äldreomsorgen. Om lagförslagen träder i kraft kan det innebära vissa inskränkningar i det kommunala självstyret. De föreslagna ändringarna kommer att kunna påverka nämndens arbete och få ekonomisk påverkan. Initialt kan det innebära ett ökat behov av utbildning, nya rutiner samt nya arbetssätt.

Lagen om särskild service

Den 1 januari 2023 träder lagändringar i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) i kraft som innebär följande;

- Det grundläggande behovet ”annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade” tas bort och ersätts med att det stöd som den enskilde behöver på grund av en psykisk funktionsnedsättning för att förebygga att han eller hon fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom blir ett grundläggande behov enligt LSS.
- Föräldraansvaret enligt föräldrabalken beaktas vid bedömningen av ett barns behov av personlig assistans genom att det görs schablonavdrag (föräldraavdrag) från barnets behov.
- Ett nytt grundläggande behov införs för stöd som den enskilde behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd.

Konsekvenserna kan komma bli att;

- Antalet personer som kan kvalificera sig för såväl assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken som personlig assistans enligt LSS ökar.
- Föräldraavdrag förväntas leda till att fler barn får personlig assistans i en lägre ålder.
- Om fler barn beräknas få kommunal assistans förväntas färre barn behöva andra insatser enligt LSS som exempelvis avlösarservice och korttidsvistelse.

Det är idag oklart vad lagändringarna kommer få för faktiska och ekonomiska konsekvenser. Ändringarna kan dock medföra ökade kostnader för nämnden.

Tillsyn över socialtjänsten

En särskild utredare ska se över möjligheterna att förbättra förutsättningarna för Inspektionen för vård och omsorg (IVO) att utöva tillsyn över socialtjänsten, som inkluderar bland annat insatser för äldre och personer med funktionsnedsättning. Uppdraget ska redovisas senast den 29 mars 2024.

Covid-19

Covid-19 kan få flera konsekvenser för folkhälsan och påverkar olika grupper i samhället. Verksamheter möter Covid-19-effekter och det kommer att behövas olika verktyg och metoder för att möta framtidens utmaningar.

Social hållbarhet

I kommunens hållbarhetsramverk, 2022-06-09, får nämnderna i uppdrag att konkretisera genomförandet av Agenda 2030 utifrån sina specifika uppdrag. I ramverket föreslås flera åtgärder bland annat att *Utveckla kommunens arbete med att skapa fler livschanser till de människor och grupper som har sämst förutsättningar, och kommunicera det arbete som görs för att visa att man arbetar enligt principen "Ingen lämnas utanför"*. Att utveckla välfärden på ett socialt hållbart sätt kräver kompetenser inom olika sakområden och är såväl en utmaning som möjlighet för en förbättrad socialtjänst. Livsvillkor och levnadsförhållanden såsom jämställdhet och hälsa ger olika förutsättningar för individen, vilket nämnden ska ta hänsyn till. Detta förutsätter kunskaper, metoder och perspektivgemenskap som går på tvären i organisationen men också mellan olika aktörer inom välfärden. Detta kräver styrning och ledning för att leverera god service till medborgarna, brukarna och en hållbar samhällsutveckling.

I0 Målbilaga

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer			Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Målnivå 2022
Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.	Vård- och omsorgsnämnden ska vara tillgänglig och utredningar beslut och verkställighet ska ske inom skäligen tid	NKI brukarundersökning- helhetsintryck	—	—				83 %	83 %
		Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	—	—	31	22		30	30
Österåker ska ha en ekonomi i balans	Vård- och omsorgsnämnden ska nyttja tillgängliga resurser på bästa sätt för att uppnå uppsatta mål. Nämnden ska samordna insatser, internt och med andra aktörer, för de personer som har behov av det.	Budgetavvikelse i förhållande till utfall	—	—	3,9 %	6,9 %		3,8 %	0 %
		Fastställd åtgärdsplan vid eventuell budgetavvikelse	—	—	100 %	100 %		100 %	100 %
		Aktuell rutin för samordning mellan social barn- och ungdomsvård och ekonomiskt bistånd, (Ja=1, Nej=0)	—	—	0	0		1	1

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer			Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Målnivå 2022
		Aktuell rutin för samordning mellan social barn- och ungdomsvård och LSS-barn, (Ja=1, Nej=0) (-2019)	—	—					
		Aktuell rutin för samordning mellan social barn- och ungdomsvård och LSS-vuxen, (Ja=1, Nej=0) (-2019)	—	—					
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet	Vård och omsorgsnämnden ska utgå från barnkonventionen artikel 28, att barn har rätt till utbildning. Nämnden ska verka för att alla barn deltar i den verksamhet som anordnas av skolan för att uppfylla sin skolplikt och klara sin skolgång. Nämndens möte med barn ska därför inte ske under barnets skoltid.	Utredningssamtal och öppenvårdsinsatser ska planeras utanför skolschemalagd tid, vilket ska mätas under mars månad varje år.	—	—				100 %	100 %
Österåker ska erbjuda högsta	Vården och omsorgen ska ges	NKI hemtjänst	—	—	88 %			89 %	89 %

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer			Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Målnivå 2022
kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning	med respekt för individens specifika behov och integritet. Individen ska ges möjlighet att vara delaktig. Kvalitetsmåten i brukarundersökningen för funktionsnedsättning och äldre ska förbättras.	Brukarbedömning gruppboende LSS - Personalen pratar så brukaren förstår, andel (%)	—	—	65	71		75	75
		Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	—	◆	82		76	83	83
Österåker ska ha en trygg miljö	Vård- och omsorgsnämndens verksamheten ska präglas av rättssäkerhet baseras på bästa tillgängliga kunskap och bygga på både vetenskap och beprövad erfarenhet.	Brukarbedömning servicebostad LSS - Brukaren är aldrig rädd för något hemma, andel (%)	—	—	63	53		65	65
		Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet, andel (%)	—	◆	92		85	93	93

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer			Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Målnivå 2022
Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka	Vård- och omsorgsnämndens insatser ska ges med respekt för individens specifika behov och integritet. Individen ska ges möjlighet att vara delaktig.	Nämnden ska samverka med FK och AF inom ramen av Samordningsförbundet för att erbjuda aktiviteter som ökar den enskildes förutsättningar till god hälsa. Antalet deltagare bosatta i Österåker ska redovisas.	—	■				10	10
Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar	Vård- och omsorgsnämnden ska bidra till social hållbarhet vid befolkningsökning utan att den ekonomiska utveckling relativt sett ska öka.	Nettokostnadsavvikelse LSS, (%)	—	■	-2	1		-2	-2
		Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	—	■	-15	-19		-1	-1
		Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, miljoner kronor	—	■	-62	-84		-4	-4

II Bilaga över strategiska nyckeltal

II.1 Nyckeltal- år

II.1.1 Hemtjänst

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Antal kunder, hemtjänst	616	610	590	580	585	638
Hemtjänst, pris/utförd timme	428	437	443	459	459	459
Hemtjänst, utförda timmar, dag och kväll	255 000	255 520	246 737	160 000	245 000	260 000
Timmar hemtjänst, egen regi	9%	8%	8%	8%	8%	8%

II.1.2 Särskilt boende

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Särskilt boende, snittkostnad/dygn	1 954	1 993	2 023	2 094	2 094	2 094
Särskilt boende, årsplatser	279	267	256	278	284	278
Beläggingsgrad	99%	99%	99%	99%	99%	99%
Korttidsplatser, antal dygn	5 840	4 000	3 859	4 380	4 380	5 540
Korttidsplatser, snittkostnad/dygn	2 232	2 276	2 300	2 346	2 346	2 346

II.1.3 Funktionsnedsättning

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Boende, antal vuxna egen regi	100	96	91	89	91	98
Boende, antal vuxna extern regi	43	43	41	45	45	45
Boende, antal barn	11	6	10	8	8	8

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Daglig verks. enl. LSS, antal personer	179	180	193	200	200	190
Korttidsvistelse, antal dygn	4 104	3 600	2 160	2 704	2 704	3 704
Korttidstillsyn, antal barn	30	22	20	20	20	26
Personlig assistans LSS, vuxna	15	17	15	16	16	15
Personlig assistans LSS, barn	8	7	7	8	8	15
Personlig assistans SFB, vuxna	45	44	42	39	40	44
Personlig assistans SFB, barn	14	10	11	10	11	12

11.2 Nyckeltal - månadsutfall

11.2.1 Hemtjänst

Nyckeltal	Utfall Jan 2022	Utfall Feb 2022	Utfall Mar 2022	Utfall Apr 2022	Utfall Maj 2022	Utfall Jun 2022	Utfall Jul 2022	Utfall Aug 2022	Utfall Sep 2022	Utfall Okt 2022	Utfall Nov 2022	Utfall Dec 2022
Timmar egenregi - utförda												
Timmar, egenregi - beställda												

11.2.2 Särskilt boende

Nyckeltal	Utfall Jan 2022	Utfall Feb 2022	Utfall Mar 2022	Utfall Apr 2022	Utfall Maj 2022	Utfall Jun 2022	Utfall Jul 2022	Utfall Aug 2022	Utfall Sep 2022	Utfall Okt 2022	Utfall Nov 2022	Utfall Dec 2022
Kunder i särskilt boende												